

ΠΑΙΔΙΚΗ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ - ΠΑΡΑΜΕΛΗΣΗ

—

ΠΡΟΛΗΨΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΤΟΛΗ

**ΔΙΑΣΥΝΔΕΣΗ ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑΣ
ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ
ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ
ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ**

Λευκοθέα Τερζητάνου
Εισαγγελέας Πρωτοδικών

- Επεξήγηση και ανάλυση των όρων: παραμέληση ανήλικου και παιδική κακοποίηση
- Η θεσμική υποχρέωση των μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας σχετικά με τον εντοπισμό και την αναφορά – καταγγελία περιστατικών κακοποίησης/παραμέλησης

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

- Τα παιδιά έχουν δικαίωμα προστασίας από κάθε μορφής κακομεταχείριση:
- παραμέληση, κακοποίηση (σωματική, λεκτική, ψυχολογική, σεξουαλική) και εκμετάλλευση, μέσα και έξω από την οικογένεια.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

- Όταν η οικογένεια δεν μπορεί να φροντίσει ένα παιδί, τότε η Πολιτεία αναλαμβάνει τη φροντίδα του με θεσμούς όπως η υιοθεσία, η φιλοξενία σε ανάδοχη οικογένεια ή σε ίδρυμα, που πρέπει να σέβονται πλήρως τα δικαιώματά του.

Κακοποίηση

- Σωματική = άσκηση σωματικής βίας (εμφανής στα ακάλυπτα μέρη του σώματος)
- Σεξουαλική κακοποίηση = η με οποιονδήποτε τρόπο συμμετοχή του παιδιού σε σεξουαλική δραστηριότητα (γενετήσιες – ασελγείς πράξεις)
- Συναισθηματική και ψυχολογική κακοποίηση = συμπεριφορές απειλητικές, ταπείνωσης, εξευτελισμού, εξυβριστικές κλπ., συγκρουσιακό διαζύγιο, ενδοοικογενειακή βία σε βάρος των ενηλίκων).

ΣΗΜΑΔΙΑ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗΣ

- Συχνοί και ανεξήγητοι τραυματισμοί
- Ακατάλληλος ρουχισμός για την εποχή
- Αλλαγή στη συμπεριφορά του παιδιού (απόσυρση, εσωστρέφεια, αποφυγή αγγιγμάτων ή συναισθηματικής εγγύτητας)
- Αναφορά του ίδιου του παιδιού σε συμβάν κακοποίησης
- Ζωγραφιές
- Μαθησιακές δυσκολίες

ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Ποινικός Κώδικας (312 Σωματική βλάβη αδυνάμων ατόμων, 336 Βιασμός, 337, προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας, 339 γενετήσιες πράξεις με ανηλίκους ή ενώπιόν τους, 342 κατάχρηση ανηλίκων, 348^A Πορνογραφία ανηλίκων, 351^A γενετήσια πράξη με ανήλικο έναντι αμοιβής).
- Ν. 3500/2006 Ενδοοικογενειακή βία – Αυτεπαγγέλτως διωκόμενα τα εγκλήματα του Ν. 3500/2006

Παραμέληση

- Αδυναμία των γονέων να ανταποκριθούν στο γονεϊκό τους ρόλο, ήτοι να καλύψουν βασικές ανάγκες των παιδιών του που σχετίζονται με την υγεία, την εκπαίδευση, τη συναισθηματική ανάπτυξη, τη διατροφή και γενικότερα τις συνθήκες διαβίωσης.

Σημάδια παραμέλησης

- Όταν το παιδί απουσιάζει συχνά από το σχολείο
- Επαιτεία
- Μη επαρκής σίτιση, στέγαση ή ένδυση
- Μη παροχή ιατρικής φροντίδας και περίθαλψης.
- Ατημέλητη και βρώμικη εμφάνιση.
- Μαθησιακές δυσκολίες
- Γονείς που δεν δείχνουν ενδιαφέρον για το παιδί τους
- Άσκηση πίεσης συγκεκριμένο επίπεδο απόδοσης

Υποχρέωση ενημέρωσης των εκπαιδευτικών – άρθρ. 23 Ν. 3500/2006

- Εκπαιδευτικός ή μέλος του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) ή του Ειδικού Βοηθητικού Προσωπικού (ΕΒΠ) της πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ο οποίος κατά την εκτέλεση των καθηκόντων του, με οποιονδήποτε τρόπο πληροφορείται ή διαπιστώνει ότι έχει διαπραχθεί σε βάρος μαθητή έγκλημα ενδοοικογενειακής βίας, ενημερώνει, χωρίς καθυστέρηση, τον διευθυντή της σχολικής μονάδας.

- Ο διευθυντής της σχολικής μονάδας ανακοινώνει, αμέσως, την αξιόποινη πράξη στον αρμόδιο εισαγγελέα, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρ. 37 παρ. 1 του ΚΠΔ ή στην πλησιέστερη αστυνομική αρχή.
- Την ίδια υποχρέωση έχουν οι εκπαιδευτικοί και οι διευθυντές των ιδιωτικών σχολείων καθώς και οι υπεύθυνοι των πάσης φύσεως Μονάδων Προσχολικής Αγωγής.

- 2. Κατά την προδικασία και τη Διαδικασία στο ακροατήριο, ο διευθυντής της σχολικής μονάδας, ο οποίος ανακοίνωσε την αξιόποινη πράξη στις αρμόδιες αρχές, και ο εκπαιδευτικός, ο οποίος την πληροφορήθηκε ή τη διαπίστωσε, καλούνται να εξετασθούν ως μάρτυρες, μόνο αν η πληροφορία δεν αποδεικνύεται με οποιοδήποτε άλλο αποδεικτικό μέσο.

38 ΚΠΔ

- Οι δημόσιοι υπάλληλοι, καθώς και εκείνοι στους οποίους ανατέθηκε προσωρινά δημόσια υπηρεσία, έχουν την υποχρέωση να ανακοινώσουν χωρίς χρονοτριβή στον αρμόδιο εισαγγελέα ο,τιδήποτε πληροφορούνται κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους για αξιόποινη πράξη που διώκεται αυτεπαγγέλτως.

ΤΜΗΜΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ

- **Ανήλικοι σε κίνδυνο** (σεξουαλική, σωματική, ψυχολογική κακοποίηση, προβλήματα στο σχολικό περιβάλλον, επαιτεία, ψυχική νόσος)
- **Πλημμελής ή κακή άσκηση γονικής μέριμνας και επιμέλειας** (συνεργασία με σχολεία, με νοσοκομεία, κοινωνικές υπηρεσίες κλπ.)
- **Παραβατική συμπεριφορά ανηλίκων** (χρήση ναρκωτικών ουσιών, κλοπές, σωματική βία)
- **Πρόληψη και καταστολή** (κοινωνικές υπηρεσίες – παιδοψυχίατροι – Επιμελητές Ανηλίκων, Παιδικά Χωριά SOS, ΙΑΣΙΣ και Χαμόγελο του Παιδιού)
- **Αφαίρεση επιμέλειας**

Ενέργειες του Εισαγγελέα Ανηλίκων

- **Πρωταρχικός στόχος είναι να παραμείνει το ανήλικο στην οικογένεια** και να στηριχθεί η τελευταία. Για το λόγο αυτό συνήθως αρχικά διατάσσεται από τον εισαγγελέα:
 - 1.** Η στήριξη και παρακολούθηση της οικογένειας μέσω της αρμόδιας κοινωνικής υπηρεσίας.
 - 2.** Η ψυχολογική ή ψυχιατρική εξέταση του ανηλίκου από παιδοψυχίατρο ή παιδοψυχολόγο που εργάζονται σε δημόσιο νοσηλευτικό ίδρυμα και η συστηματική παιδοψυχιατρική παρακολούθησή του εφόσον τούτο κριθεί αναγκαίο και
 - 3.** Η στήριξη της οικογένειας από κέντρα στήριξης ή κοινωνικές υπηρεσίες δήμων (π.χ. Κέντρο Στήριξης Παιδικών Χωριών SOS).
- **Ωστόσο εάν κινδυνεύει άμεσα η ψυχοσωματική υγεία του ανηλίκου** και η παραμονή του στο οικογενειακό περιβάλλον εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους γι' αυτόν τότε διατάσσει ο εισαγγελέας την απομάκρυνσή του από το οικογενειακό περιβάλλον και την ανάθεση προσωρινά της φροντίδας του και της παραμονής του, ακόμη και της επιμέλειάς του σε τρίτα πρόσωπα, κατά προτίμηση συγγενικά, ή και σε κατάλληλο ίδρυμα.

Ποινική διαμεσολάβηση – άρθρ. 11 ΚΠΔ

16

- Πλημμέλημα ενδοοικογενειακής βίας
- Υποβολή ανεπιφύλακτης δήλωσης από τον δράστη
- Σύμφωνη γνώμη του έχοντα την επιμέλεια (εφόσον δεν είναι ο δράστης) και του εισαγγελέα ανηλίκων
- Ο ανήλικος που έχει συμπληρώσει το 14^ο έτος δύναται, εφόσον το επιθυμεί, να παρίσταται κατ'αυτήν και να ακούγεται.
- Ο δράστης να μην είναι επίτροπος, δικαστικός συμπαραστάτης ή ανάδοχος γονέας του ανηλίκου
- Αν ο δράστης είναι ανήλικος εφαρμόζεται το άρθρ.

επιτρέπεται η ασκήση προφυγής ενωπίον του
συμβουλίου πλημμελειοδίκων

Ενέργειες του Εισαγγελέα Ανηλίκων –

- **Επιβολή Περιοριστικών Όρων**
Επιβλήθη θρόνον για ένα χρονικό διάστημα
απαιτείται περιοριστικοί όροι, όπως ιδίως η
απομάκρυνσή του από την οικογενειακή κατοικία ή
μετοίκησή του, η απαγόρευση να προσεγγίζει τους
χώρους κατοικίας ή και εργασίας του θύματος,
κατοικίες στενών συγγενών του, τα εκπαιδευτήρια
των παιδιών και ξενώνες φιλοξενίας.
- Όποιος παραβιάζει τον περιοριστικό όρο που του
έχει επιβληθεί τιμωρείται με φυλάκιση
- Δυνατότητα ανάκληση ή μεταρρύθμισης

ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΑΦΑΙΡΕΣΗΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ

- Εξαρτώμενοι από ναρκωτικές ουσίες γονείς
- Αλκοολισμός
- Σεξουαλική κακοποίηση από τον πατέρα
- Ενδοοικογενειακή βία
- Παραμέληση – Αδυναμία να ανταπόκρισης στον γονεϊκό ρόλο

ΑΦΑΙΡΕΣΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΚΑΙ ΓΟΝΙΚΗΣ ΜΕΡΙΜΝΑΣ

□ Άρθρο 1532 ΑΚ

Αν ο πατέρας ή η μητέρα παραβαίνουν τα καθήκοντα που τους επιβάλλει το λειτούργημά τους για την επιμέλεια του προσώπου του τέκνου ή τη διοίκηση της περιουσίας του ή αν ασκούν το λειτούργημα αυτό καταχρηστικά ή δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν σ'αυτό, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον το ζητήσουν ο άλλος γονέας, οι πλησιέστεροι συγγενείς του τέκνου, ο εισαγγελέας ή και αυτεπαγγέλτως, να διατάξει οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο.

Το δικαστήριο μπορεί ιδίως να αφαιρέσει από τον ένα γονέα την άσκηση της γονικής μέριμνας ολικά ή μερικά και την αναθέσει αποκλειστικά στον άλλο ή, αν συντρέχουν και στο πρόσωπο αυτού οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου, να αναθέσει την πραγματική φροντίδα του τέκνου ή, ακόμη, και την επιμέλεια του ολικά ή μερικά σε τρίτον ή και να διορίσει επίτροπο.

Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις του πρώτου εδαφίου και επίκειται άμεσος κίνδυνος για τη σωματική ή την ψυχική υγεία του τέκνου, ο εισαγγελέας μπορεί να διατάσσει κάθε πρόσφορο μέτρο για την προστασία του, μέχρι την έκδοση της απόφασης του δικαστηρίου στο οποίο πρέπει να απευθύνεται εντός ενενήντα ημερών, με δυνατότητα αιτιολογημένης παράτασης της προθεσμίας αυτής κατά ενενήντα (90) επιπλέον ημέρες.

Κακή άσκηση της γονικής μεριμνας

- Συνιστούν ιδίως:
- α. η υπαίτια μη συμμόρφωση προς αποφάσεις και διατάξεις δικαστικών και εισαγγελικών αρχών που αφορούν το τέκνο ή προς την υπάρχουσα συμφωνία των γονέων για την άσκηση της γονικής μέριμνας,
- β. η διατάραξη της συναισθηματικής σχέσης του τέκνου με τον άλλο γονέα και την οικογένειά του και η με κάθε τρόπο πρόκληση διάρρηξης των σχέσεων του τέκνου με αυτούς,

- γ. η υπαίτια παράβαση των όρων της συμφωνίας των γονέων ή της δικαστικής απόφασης για την επικοινωνία του τέκνου με τον γονέα με τον οποίο δεν διαμένει και η με κάθε άλλο τρόπο παρεμπόδιση της επικοινωνίας,
- δ. η κακή άσκηση και η υπαίτια παράλειψη της άσκησης του δικαιώματος επικοινωνίας από τον δικαιούχο γονέα, ε. η αδικαιολόγητη άρνηση του γονέα να καταβάλει τη διατροφή που επιδικάστηκε στο τέκνο από το δικαστήριο ή συμφωνήθηκε μεταξύ των γονέων

- , στ. η καταδίκη του γονέα, με οριστική δικαστική απόφαση, για ενδοοικογενειακή βία ή για εγκλήματα κατά της γενετήσιας ελευθερίας ή για εγκλήματα οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής.

Άρθρ. 1537 του ΑΚ

- Αδίκημα που αφορά τη ζωή, την υγεία και τα ήθη του τέκνου και τελέστηκε με δόλο
- Τελεσίδικη καταδίκη
- Ποινή φυλάκισης τουλάχιστον ενός μηνός
- Αυτεπάγγελτη έκπτωση του γονέα από την γονική μέριμνα

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΦΑΙΡΕΣΗΣ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ

- Διάταξη του Εισαγγελέα
(κατά τόπον αρμοδιότητα)
- Δικαστική απόφαση
- Απόφαση των γονέων ή των εχόντων την επιμέλεια

ΠΟΤΕ ΔΙΑΤΑΣΣΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΣΕ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗ ΚΑΙ ΠΑΙΔΟΨΥΧΙΑΤΡΙΚΗ ΚΛΙΝΙΚΗ

- **Αφαίρεση επιμέλειας** και εισαγωγή των παιδιών σε ανάδοχη οικογένεια ή σε κέντρα παιδικής προστασίας.

- **Εγκαταλελειμμένα ανήλικα:**
 - Βρέφη
 - Σύλληψη γονέων
 - Νοσηλεία γονέων σε ψυχιατρική κλινική

- **Ανήλικοι σε κίνδυνο (π.χ. Επαιτεία)**
- **Ενδοοικογενειακή βία**

ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΚΗ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑ ΓΙΑ ΑΚΟΥΣΙΑ ΝΟΣΗΛΕΙΑ

□ **ΑΚΟΥΣΙΑ ΝΟΣΗΛΕΙΑ**

ΆΡΘΡ. 95 Ν. 2071/1992

1. Ακούσια νοσηλεία είναι η χωρίς τη συγκατάθεση του ασθενή εισαγωγή και παραμονή του για θεραπεία, σε κατάλληλη Μονάδα Ψυχικής Υγείας. Από την Ακούσια Νοσηλεία διακρίνεται η «φύλαξη» ασθενή με το άρθρο 69 επ. του Ποιν. Κώδικα. Η αντιμετώπιση τοξικομανών, διέπεται από ειδική νομοθεσία.
2. **Προϋποθέσεις** για την ακούσια νοσηλεία είναι:
 - I. α. Ο ασθενής να **πάσχει από ψυχική διαταραχή**.
 - β. Να **μην είναι ικανός να κρίνει** για το συμφέρον της υγείας του.
 - Γ. Η έλλειψη νοσηλείας να έχει ως συνέπεια είτε να επιδεινωθεί η κατάσταση της υγείας ή να αποκλειστεί η θεραπεία του.
 - II. Η νοσηλεία ασθενή που πάσχει από ψυχική διαταραχή να είναι απαραίτητη για να αποτραπούν πράξεις βίας κατά του ίδιου ή τρίτου.
3. Η αδυναμία ή η άρνηση προσώπου να προσαρμόζεται στις κοινωνικές ή ηθικές ή πολιτικές αξίες που φαίνεται να επικρατούν στην κοινωνία, δεν αποτελεί καθ'αυτή ψυχική διαταραχή.

ΠΩΣ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΤΑΙ Η ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ

27

- **ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ ΕΓΓΡΑΦΗ** (επώνυμη – ανώνυμη)

- **ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΗ ΚΑΤΑΓΓΕΛΙΑ**
 - **1107** ΕΚΚΑ
 - **1056** Χαμόγελο του Παιδιού
 - **11525** Μαζί για το παιδί

- **Αναφορά του Προϊσταμένου του ΚΕΣΥ**
- **Αναφορά από Κοινωνικές Υπηρεσίες, Ιατρούς, Δήμους κλπ.**
- **Αναφορά του Διευθυντή του Σχολείου**

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ Η ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΓΕΛΙΑ ΠΡΩΤΟΔΙΚΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΗΛΙΚΩΝ

ΤΗΛ. : 2313311152

e-mail: anilika.eisproth@n3.syzefxis.gov.gr

ΣΑΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΩ!

Λευκοθέα Τερζητάνου
Εισαγγελέας Πρωτοδικών